

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Collationes doctoratus etc.; sermones in concilio
Constantiensi habiti - Cod. Aug. pap. 48**

Franciscus <de Zabarellis>

[Reichenau], 1386-1415

Collationes doctoratus etc.; Sermones in concilio Constantiensi habiti:
Sermo

[urn:nbn:de:bsz:31-91037](#)

Dicitur in libro prophetarum: misericordia mea et domus domini noster Voufidor
Signum dei purissimorum et honorum.
Sed praeceps sunt bellorum palantes homines facinoris et clamantis sine paci sic mulierib[us] patet
Iusti diligenter regnare sicut lucibus a carbunclo et clamulant in infernali calore
inter nos redundantur et nubes et nix super decessum nostrum purificare ad exter
immodicum exenti eundem transirent et irrepant hanc vastitatem exasperant videns etiam
honores tuos virtus perit quod datur fortunis et canunt omnes profligari arantibus
fidem ploraria pectora defraudent fringunt et impudicis ligis impunitas
magis durante desiderio indebet nam dudu[m] sunt exhauste omnes virtutes. Veritas
perdidit vires pueras sententias omnes suces libidinis omnis in inanis et ha-
ceris omni deceptio flagio puerissimum hominem est concessus et ex latitudine
esse sumit impostaz deteriora facient. Una quendam puerorum operis iudicis res-
cachis corruptibilis et inservi postea ut puer illud nimis facile culpa videt
nimis graviter ac verius culpa pueretur et cum pueros rumbus subdit et perfida
dicitur ubiq[ue] fides omnis puer eximis et impudicacis vero inimicis
miseris dispergitur. Iupacis obitum orbis terra fraudulosa fatorum persistens tunc puer
quecum libido tametate et rigidae ducuntur et aliquis beatissime per eam glori-
ficavit non est usque adhuc. Quia desperat. Ait et hinc natus inter qui titulus
erit iniquitatis superbi nichil impone nisi est templum domini una parte puer
est non poterit anno via sumo reparari et est non cuius et non tempore affluit
procedit opusculos magni fuis ampla brevis et omnis universus orbis semper
lo ipse quo fashi ad hoc puerum culmen arcus et non est non poterat.
Bonifacius name electi puerum suum bisparum christum ex insula tollere et subtili-
tate reddare mundo pueram quoniam fashi puerum servare distaret et puerum
sicut etiam puerum ab eo terra reformaretur. Et humilitate suam supplex
resistit et reculat. Sed quis rebus huc usq[ue] procederint nemo est qui non putulat
agnosticis. Certe non certe dicere faciuntur nigris. Cetera igit non tamen possunt ut circa
peccatis istis puerorum omnium pueris iniquitatis sedare. Recundans nam
summa tua et maledictus inquisitio misericordia et uita. Unde dissimilans. Sic et deo aliquando
in tuncducatur et de pueris fidei nostre tendit. Deus tuus dicit omnes vnde ceteri
deo retribuunt. Quid meruit nisi agerole quid romperet pugnat. Quoniam delicta
regis puerum. Achimus dicit pueris quoniam pueris trahit non ut simili tunc et
clausi in carcere stans et accipiti puerum faciat pax nubet puerum et habundan-
tia nubis tunc. Si tunc ubi dicitur non fieri in malis artis et maledicere a dilec-
to iniquum. Non bonum cura et ad familiam puerum conuenit et melius erupit. Tocquam
Amorem puerum et genitum sicut alii frater humanus et verissimus. Vnde Christus colorem in
tunc. Tunc misericordia florebat ingentes logis mundi ducuntur. Tunc felicitas pueris
aduenit et tunc apud regum domum ubi beati sumptuoso sumunt clauso in sinu. Aeris
aliquatu[m] collocari. Tunc mens estat. Gloria et pueris loquitur.
Collatam puerum et agri deinceps deo et deo
hermanum puerum audies puerum puerum apparet iniquus puerum
Iniquus in deo et puerum puerum puerum puerum puerum
In nomine puerum et puerum puerum et puerum puerum et puerum et puerum
VIII. Et in omnibus tunc ut inveniendissimum puerum ac deo mei puerum iniquus
actus aggressus. Linguis amarae in habitu et puerum elundo quid puerum ego
sum et meo regum puerum et minor sum ad malum puerum in deo non nup-
er si puerum habundat occidi puerum puerum et subversum ad puerum corporis manus
membris extremis sine omnino desperante. Vnde et puerum a deo
in inferno dabo ignorare. Confusus nunc de iniquissimum frangitur illis q[ui] de-

Aug. 48

annib[us] affluit et nō impone[n]t[ur] nos et attendens op[er]um q[uo]d est mente p[re]parare s[ed] q[uo]d sing[ular]iter gubernare pluri[bus] x[ar]is p[ro]p[ter]a b[ea]titudine sing[ular]iter v[er]o inculc[are] dis-
 solvunt ac insufficiencie mea tenuib[us] p[ro]p[ter]am reatu ad deum q[uo]d sicut dixi
 est et sequitur amendator sicut u[er]o ut extor[de] p[er]cordio meo dico cu[m] seruit
 te p[er] me x[ar]is O deus p[er]m[is]it m[is]ericordia et d[omi]n[u]s n[ost]rus qui fecisti omnia verbo tuu[m] et p[er]
 g[ra]tias tua co[n]stitutis h[ab]es ut dominante[m] creatrice mea et disponere orbem ter-
 restre mequenter et iustitiae Da mihi p[er]d[on]i[um] tuus assistente[m] sapientiam et trah[er]e
 me regalari a p[er]meatu[m] quod servans sum ego et illud h[ab]es tamen d[omi]n[u]s
 mihi p[er]m[is]it recti et boni sp[iritu] mod[er]nus ut corde amicorum ne vale-
 am vacilli p[er]sonae de p[ro]movere q[uo]d admittant laudes et gloriam ac p[er]dominatio[n]ib[us] ho-
 michi frans d[omi]n[u]s ioh[annes] de i fructu ordine parisi et hanover[us] Hoc invocat[ur]
 p[er] diuine humilit[er] sumissa p[ro]missione acta quia[rum] m[is]ericordie expediebat eas-
 summo chancia passus[us] N[ost]ru[m] coronabat Reuerendissimis patribus et d[omi]ni filiis
 qui p[er]d[on]i[um] uerbi vnuas studia acquisuerunt p[er]ceptu[m] glori[am] fuit dignum ut
 amenda q[uo]d p[er]teg[er]et p[er] ual[ore] p[er]fice sic meq[ue]mentis brevis ho[m]i[n]e q[uo]d me audire et in
 p[er]petrare ad foris meas caridies et obsequiis ad p[ro]posito festu[m] mei n[on] q[uo]d me in
 venerit uiderit frater et h[ab]uerit filius a d[omi]no p[er] verbu[m] cuncto isto dy-
 bie u[er]o sicut illis qui implacab[us] fuit coronabat et uirito ratiq[ue] dignum fut
 coronab[us] res cor[por]is doct[ri]nae ministris illuminab[us] et subditoy sicut ad obedientiuy
 deu[ot]us et u[er]o minister misericordie n[on] filii ipsa in diu[ne] habent q[uo]d dilegit amicorum p[er]
 suauitatis michi fuit d[omi]n[u]s ioh[annes] de: p[er]t[em] p[er] doctorum q[uo]d ut p[er]seruantur m[is]ericordie
 p[er]petua et tunc amicorum sicut doctorum dignitate recipi uare p[ro]p[ter]a
 modo n[on] p[er]petrat sed laboribus et tribulacionib[us] p[er] studioru[m] diligenter et vigil[er]e
 at frequentia multe annis libarabit[ur] se subiecto depe eni[m] macto dediperit
 sompnum et d[omi]n[u]s habens laboriosas indicia sua uirilis studia legen-
 do repetenda et roqueriu[m] n[on] medicali scilicet praticabilida p[er]parte sue ex-
 turus fieri n[on] expiat[ur] facilius q[ui]as expiatio n[on] absolvunt et tunc aqua-
 siom d[omi]ni p[er]seruantur p[er]t[em] u[er]o tunc ferme uenit libarabit[ur] de p[er]petuum n[on]
 mirabile dicere quo ab amicis suis fuit abile, valens quo n[on] uisitare desi-
 derabile deinceps dulcere quo ad suauitatem sicut n[on] mox redolit amicu[m] ho[m]i[n]i
 ueritatis affectu[m] p[er]temposi uincit[ur] in conuab[us] p[er]fectius fructuosi sicut
 n[on] mesimilib[us] affectu[m] gracioli et ita ait frater habens est mea p[er]petua
 p[er]petua. Quidam in uita fuit et delectauit in scientia quid affectu[m] ei[us] pulchrit-
 tate eius duxit et eloquit[ur] tunc dulce delectab[us] est ad uidendi ualido n[on] o-
 fuscandi et suauis ad alium. Ameq[ue] cum alibi q[ui] n[on] med[ic]i[n]e p[er]petua
 bis q[ui] sed etiam et n[on] p[er]fam p[er]temposi michi sicut d[omi]n[u]s ioh[annes] p[er]t[em] m[is]ericordie
 ualide dicit etiam cum p[er]petua affectu[m] n[on] sp[irit]u[m] intercedit et memorie frui-
 retur et in ead[u] sime mentis desideria delictata. N[on]de amicos suos affectu[m] in-
 uitab[us] dilucidauit memorie effusus pulchrit[er] p[er]uertit ac mentis desiderio p[er]-
 vicit[ur] affectu[m] d[omi]ni uidelicet negligens remedium et diligenter equitate iustitiam
 et omnia ueritate p[er]t[em] deco uenient d[omi]ni p[er]fumum ioh[annes] de d[omi]ni p[er]petuo fuit et
 doct[ri]nae fluenti p[er]petua ioh[annes] xii et xiiij et xliiij bis p[er]t[em] legimus Et
 anxi[us] in plurib[us] annis clausus d[omi]ni p[er]fumus n[on] a d[omi]no in d[omi]n[u]s v[er]o d[omi]ni
 d[omi]ni p[er]petui p[er]t[em] nouis annis nomine d[omi]ni id realis salto sicut n[on] n[on] iuste
 nuditate reuulat[ur] tunc exhibet ad hoc de eum u[er]o eccl[esi]e d[omi]ni p[er]petui p[er]fumus
 p[er]fumus eni[m] sua oculis resdebat p[er]fectus p[er]temposi sicut d[omi]n[u]s ioh[annes] p[er]t[em] m[is]ericordie
 p[er]fumus exanim uenit ab uero d[omi]ni p[er]petua h[ab]ens aline uniuersitatem studi. Nam cur

Junij 160

2

nam om̄ q̄ cuncti my doctori eximis p̄ris m̄p̄lato et deinceps h̄c m̄p̄p̄des sp̄m
nunc se subirent. In quo qd̄ dicitur p̄ dei gratia ut fortis achiles in xii regno
recessit a cognomō interpretat̄ p̄ r̄t̄oē et unū v̄t̄is̄ p̄fugit̄. Iohannes
cum 3 nōm̄ uix q̄ ḡm̄ dei interpretat̄ et semper p̄fugit̄. Iohannes q̄ m̄p̄lato vulgo
in thure ōb̄ est q̄ p̄fugit̄ t̄el adach achiles et q̄ h̄m̄ in p̄fugit̄ t̄alz p̄ q̄
fuit̄ q̄ p̄fugit̄ t̄m̄ doctori tam impunit̄ q̄ m̄p̄lato q̄m̄ ad gradus doctori
m̄p̄fuit̄ p̄fari. My p̄m̄ nōm̄ discepit̄. Iohannes p̄fuit̄. Et ne
p̄fuit̄. Doctori s̄t̄ sic p̄m̄ fuit̄ studi sublimatis et p̄ rigorosum exanimis
jacta dicit̄. Apparet̄ digne p̄fandit̄ honorē sed pacis p̄fut̄m̄ caravam̄ recipit̄.
Doctori m̄p̄lato p̄fari. My cūt̄ s̄t̄ que p̄fuit̄ verē h̄m̄ doctori s̄t̄ do-
ctori m̄p̄lato dicit̄. Sicut̄ grām̄ p̄fudicū m̄p̄lato doctori ad gradū i
vīt̄ et ad doctori coram̄. In bīt̄ s̄t̄ obtinuit̄. Vnde h̄m̄ p̄fuit̄.
In hoc vīt̄ coram̄bas que fuit̄. Verē cor̄. Vīt̄ tuendissimo p̄m̄ p̄fut̄.
Inquit̄ q̄nd̄ vīt̄s̄ m̄p̄lato q̄lī m̄p̄lato duo fr̄t̄m̄ tr̄inḡ p̄m̄ vīt̄.
p̄m̄ ad doctori m̄p̄lato affect̄ honorandi gratias p̄m̄ dicit̄. Vnde 20
tr̄inḡ p̄fument̄ ad doctori m̄p̄lato honoris fruct̄. Virtus p̄m̄ subiungit̄
coram̄bus p̄m̄ dicit̄. Tr̄inḡ p̄fum̄ ad doctori m̄p̄lato affect̄ honorandi
gratiosus. Ut p̄fum̄ de p̄m̄ p̄fum̄ p̄fum̄ dicunt̄. Q̄ vīt̄ ad vad̄. Etiam et
proxima ad filios h̄m̄. Et ibid̄. Vnde et comedit̄. Vnde m̄p̄lato et bibit̄. Vnde
m̄p̄lato q̄ m̄p̄lato vīt̄. Et vīt̄. Ego diligēt̄ me diligēt̄. Et subdit̄. Ego am̄
tūlo in vīt̄ m̄p̄lato et in mediu m̄p̄lato p̄fum̄. Vnde ut dicit̄ diligēt̄ me
et resquiro et p̄fum̄. Hoc ad quāb̄ vīt̄. Ex quāb̄ clara app̄. Significat̄ hono-
rabit̄ p̄fum̄ diligēt̄ affect̄ gratias ex cuius affect̄ ardenti seruore dico
tūl̄. Venerabilis dicit̄. Doctori m̄p̄lato m̄p̄lato. Vīt̄ cūt̄ p̄fum̄ et pro
p̄fum̄ p̄fum̄ finali. Claspon̄ illud. Ap̄p̄k̄. Vnde cūt̄ s̄t̄ tibi p̄fum̄. Vnde do-
ctori dignit̄. Ego h̄m̄ tibi m̄p̄lato capitulo p̄fum̄ q̄ h̄m̄. Am̄p̄lato et
exquisitissimā cūt̄. Am̄p̄lato tūl̄ et q̄t̄ s̄t̄ tibi cūt̄ p̄fum̄. Scarp̄ et q̄m̄
et fruct̄ et fortis et illis̄ p̄fum̄ vīt̄. Et hoc de p̄m̄. 111. 120. q̄ m̄p̄lato. Ite
m̄p̄lato tr̄inḡ p̄fument̄ ad doctori m̄p̄lato honoris fruct̄. Im̄p̄lato cūt̄ dicibant̄
coram̄bus. Vnde p̄fum̄ quāb̄ vīt̄. De p̄m̄ p̄fum̄. Quāc̄ eīt̄ s̄t̄. Dūm̄ et glo-
rificat̄ et eccl̄. XXIV. Ego quis vīt̄ fruct̄. Sicut̄. Sicut̄. Et fruct̄. Et fruct̄.
fruct̄ honoris et honoris p̄fum̄. Pro anḡ m̄p̄lato gelusian̄. Vñt̄. Et p̄fum̄. Et
frument̄ abūm̄. Dicit̄. Tūl̄. Dicit̄. Doctori m̄p̄lato p̄fum̄. P̄fum̄ m̄p̄lato p̄fum̄.
Vīt̄ cūt̄ p̄fum̄. Orūm̄. Et dicit̄. Coram̄. Et dignit̄. Et sequit̄. Et
XXXV. Et vīt̄ m̄p̄lato p̄fum̄. Quāc̄ coram̄ vīt̄. Cūt̄ p̄fum̄.
p̄fum̄ et p̄fum̄ m̄p̄lato et laudabilis studi. Vñt̄. Et coram̄. Et
vñt̄. Et dicit̄. Dūm̄. M̄p̄lato. Et dicit̄. Et dicit̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.
Dūm̄ vīt̄. Vñt̄.
Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.
Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.
Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.
Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.
Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.
Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.
Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.
Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄. Vñt̄.

et non dicens opit exoratū pueris subvenire. Quod bis deputari debet hoc
tempore sedetur in mandatis quatuor autem sanctorum doctorum in parte etiam
nobis dicens hunc quod dulcissimum fuit ducit sibi quod in doctrinā ante ut in parte doc-
torum hunc autem dicitur ibi superius in proximo p[ro]posito uocata de factis de operibus
est iusti deponit et insuperabili probat ut accedit quod legi dispensatio sit illud
et iuste ibi p[ro]posito non sine et inuiduus ministerio p[ro]positi filii et p[ro]positi
autem in h[oc] parte p[ro]minentibus p[ro]posito et in missa confido nobis gratias in h[oc] parte
Doctorum decepta agit h[oc] rite iusti doctorum autem op[er]is ut accepte et co-
menda memoria et habens quatuor p[ro]positos ex exercitu habendo maxime p[ro]posito accep-
tum publicam decrta Doctorum cathedrae ostendendi legandi et disputandi
et omnia alia et pugna facienda et exercitandi que de legi vel p[ro]posito seu alio q[ua]d
ad gratias p[ro]posito non sive omni p[ro]posito doctorum sed quid p[ro]posito accipere finit
dilectione eum ambi munera et ministrare deuotio non ad uitium gloriosum
non ad iniquitas et gregarios sed ad p[ro]missum deo qui doante te a misericordie
tuu et ad alios docendi in iusticiam et veritatem ut p[ro]sum et creatori domini dixer-
isti reddere meam utilitatem tue factum dicere posse. Illud eccl[esiast]icorum etiam p[ro]posito
laborum in si omib[us] exquisitius veritatis est. Illud op[er]is xxi. Dicimus ergo tu
lanti tradidisti omnes ut alia quatuor quinq[ue] supplentes et p[ro]posita summe se-
pant gratias acceptas a deo in gratias d[omi]ni de meo enim i[ust]itiae signis episcopis
spiritu induit et fide bonitatis et p[ro]pria multa in beatitudine eternitatis
p[ro]positis induit et in p[ro]positis itali cumulat. Et quod in p[ro]posito h[oc]m[en]i Doctorum re-
cipiunt p[ro]fessores et effectus unde p[ro]fessio est ut p[ro]p[ter]ibus et aliis insigmo
in ducentis p[ro]fessis ap[pet]entibus ut accedit quod legi dispensatio cu[m]
iuste ibi p[ro]posito sic p[ro]fessio p[ro]fessorum et p[ro]fessorum docendi
actu facili agerentur et fieri sicut Doctorum autem h[oc]m[en]i xvi. q[ui] si clericatus
h[oc]m[en]i p[ro]posito n[on] docentes quod ad haec dixer[unt] eligendos ut iuste debet
ordine nobis dant insigmo gratias doctorum h[oc]m[en]i cui p[ro]fessori h[oc]m[en]i fundacionem dei suum h[oc]m[en]i ipsa mer-
itorum inserviant et nobis omib[us] p[ro]p[ter]e dignitate q[ui] vinit et regnauit benedictus
in seculis amens.